

Onderwerp Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020 - 2050	
Nummer	2020/51027
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Colijn, D.
Telefoonnummer	023-5113628
Email	dcolijn@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 is een toekomstvisie op hoofdlijnen, van de in een Gemeenschappelijke Regeling samenwerkende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoersbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) én haar positie in de samenwerking met de belangrijke partners te versterken.</p> <p>In de visie wordt de samenhang van verschillende omgevingsfactoren en opgaven benadrukt. Ook geeft de visie een doorkijk naar de oplossingsrichtingen en een globale tijdlijn als opmaat naar een nieuw uitvoeringsplan voor de komende jaren. Belang en effect van de voorgestelde oplossingsrichtingen zijn onderbouwd aan de hand van groeiscenario's en keuzes in 'Wat voor regio wil je zijn?'. Deze visie is tot stand gekomen in samenwerking met externe en interne adviseurs en heeft een relatie met de Zuid-Kennemer Agenda. Regio Zuid-Kennemerland zet in op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Versterken van de verbinding met Amsterdam Zuid en Schiphol, onder andere via Hoofddorp (het doortrekken van de Noord/Zuidlijn is daarbij een belangrijk aanknopingspunt). 2. Voltrokken van de Haarlemmer ringstructuur (met als belangrijkste aandachtspunten het knooppunt Rottepolderplein en de Velserversbinding). 3. Versterken van de verbinding tussen Zandvoort en Amsterdam via Haarlem (onder andere in verband met grote evenementen).
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Beheer wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college om de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de

	raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	De bereikbaarheidsvisie van Regio Zuid-Kennemerland 2011
Besluit College d.d. 28 januari 2020	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: De bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

Om de regionale bereikbaarheid van Zuid-Kennemerland te verbeteren, werken Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal sinds 2011 samen vanuit de visie 'Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking'. In 2013 is hier een gezamenlijk spaarfonds (het Mobiliteitsfonds) aan toegevoegd. De werkwijze en verantwoording zijn vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Door goed overleg en gezamenlijk sparen voor cofinanciering van infrastructurele projecten, is een basis gelegd voor samenwerking; zowel binnen Zuid-Kennemerland, als met onze partners en stakeholders.

De nu voorliggende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (bijlage 1) is een actualisatie van de vigerende visie. De belangrijkste aanvullingen en vernieuwingen ten opzichte van de bestaande Bereikbaarheidsvisie uit 2011 zijn:

- een analyse van de opgaven waar de regio voor staat (woningbouw, klimaat, energie, landschap, recreatie en economie);
- een strategische positionering van de regio ten opzichte van de omliggende regio's;



- het versterken van de *governance* als instrument voor positionering en om onze belangen te behartigen (wordt verder uitgewerkt via de Kennemer Agenda);
- het beter inspelen op sociaaleconomische en demografische ontwikkelingen (woon-werk, pendel, vergrijzing) die toekomstige mobiliteitspatronen gaan beïnvloeden;
- een programmatische opbouw per vervoersmodaliteit met planhorizon tot 2050 (fiets, auto, openbaar vervoer en verkeersmanagement);
- een heldere keuze in prioritaire programma's voor nieuwe maatregelen en projecten (op pag. 44-45 is de opmaat naar een Uitvoeringsprogramma opgenomen);
- het leggen van verbinding met andere beleidsnota's op regionaal en gemeentelijk niveau (Zuid-Kennemer Agenda, Omgevingsvisies, OV-toekomstbeeld, MRA-agenda, Programma MIRT).

Na presentaties aan de gezamenlijke colleges en raden, heeft de stuurgroep Zuid-Kennemerland Bereikbaar het definitieve concept geaccordeerd in haar bestuursvergadering van 27 november 2019. De bereikbaarheidsvisie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor de bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Een vastgestelde Bereikbaarheidsvisie (met een planhorizon tot 2050) geeft richting aan het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland met een doorvertaling naar een regionaal Uitvoeringsprogramma/inzet mobiliteitsfonds.

Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven).

De visie vormt hiermee de basis voor een uitvoeringsprogramma, van lokaal- en regionaal- tot landelijk schaalniveau. Uit dit uitvoeringsprogramma volgt elk jaar een Jaaragenda (begroting) voor het komende jaar, op basis van een meerjarenplanning. In de visie (op bladzijde 44-45) vindt u alvast een 'opmaat naar het uitvoeringsprogramma'. Hierin is onder andere beschreven in welke volgorde en op welk schaalniveau ontwikkeling en financiering nodig zijn.

4. Argumenten

Toegevoegde waarde van een regionale Bereikbaarheidsvisie

Het college onderschrijft de toegevoegde waarde van een regionale Bereikbaarheidsvisie. De regio staat de komende jaren voor grote opgaven op het gebied van klimaat en energie, woningbouw, economie, landschap en recreatie. Een goede bereikbaarheid is daarbij voorwaarde. Voor de

gemeente Haarlem is belangrijk dat de met de SOR ingezette prioritering van modaliteiten met deze visie ook regionaal geborgd is. Naast continuering van een regionale aanpak voor een goede fietsbereikbaarheid, voorzien wij een schaa sprong in het OV. Nieuwe of verbeterde OV-knooppunten (Haarlem Oostpoort/Spaarnwoude en Buitenrust/Europaweg-Schipholweg) en een nieuwe HOV-railverbinding naar Schiphol en Amsterdam Zuid en -Zuidoost, moeten helpen bij het autoluw maken van het Haarlemse stadsgebied.

Wens voor actualisatie van de visie

Uit de evaluatie naar de werking van de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Kennemerland Bereikbaar blijkt dat er draagvlak is onder raadsleden én bestuur om zowel de samenwerking te verbeteren als om de Visie en Uitvoeringsagenda te actualiseren. Zo werd in deze evaluatie nadrukkelijk gewezen op het gebrek aan samenhang tussen projecten. Ook waren of zijn wij onvoldoende aangehaakt bij de ons omringende regio's.

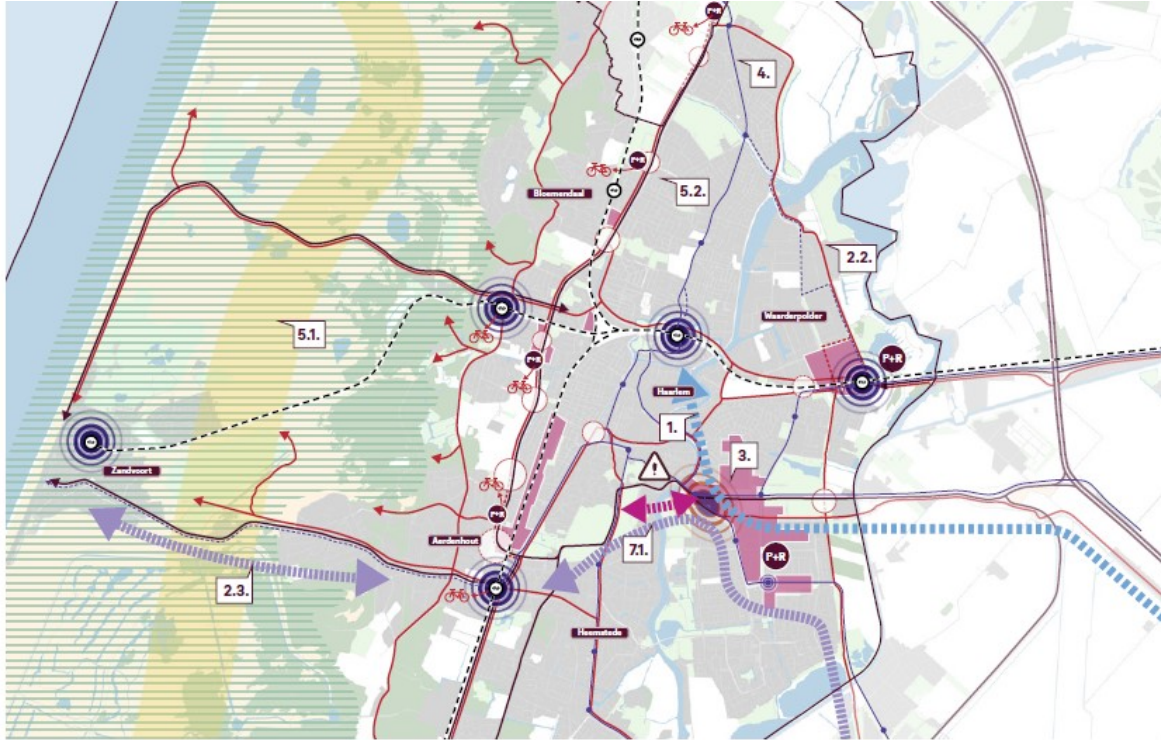
Samenbrengen van thema's

Het belang van een goede bereikbaarheid wordt geduid langs de lijn van de vier grote thema's: woningbouw, economie, landschap & recreatie en Klimaat & energie. Aan de hand van zeven ontwikkelperspectieven schetsen wij de oplossingsrichtingen. Ontwikkelperspectieven zijn bijvoorbeeld 'prioritering van nieuwe investeringen', 'sterke ketenpositie voor het OV', 'versterken O-W-verbindingen' en 'bouwen met een mobiliteitsplan'.

In Haarlem geven we hier invulling aan met ons mobiliteitsbeleid en twee verdiepende studies. Tenslotte zijn de oplossingsrichtingen vertaald in een visiekaart, waarin de samenhang tussen de oplossingsrichtingen wordt verhelderd.

Regio Zuid-Kennemerland zet in op:

1. Versterken van de verbinding met Amsterdam Zuid en Schiphol, onder andere via Hoofddorp (het doortrekken van de Noord/Zuidlijn is daarbij een belangrijk aanknopingspunt).
2. Voltooien van de Haarlemmer ringstructuur (met als belangrijkste aandachtspunten het knooppunt Rottepolderplein en de Velserversbinding).
3. Versterken van de verbinding tussen Zandvoort en Amsterdam via Haarlem (onder andere in verband met grote evenementen).



Uitsnede visiekaart

Verschillende schaalniveaus en beïnvloedingsruimte inzichtelijk maken

Daarnaast speelt het schaalniveau waarop vraagstukken spelen een grote rol. Lokale kwaliteiten en bovenregionale invloeden moeten op elkaar worden afgestemd, waarbij wij op lokaal en regionaal schaalniveau zelf kunnen sturen.

Maar voor een goed bereikbare regio is een goede samenwerking op alle schaalniveaus van belang. Deze visie vertrekt vanuit de lokale samenhang met de bovenlokale bereikbaarheid. Als een door één of enkele gemeente(n) gewenste fysieke maatregel niet in de bereikbaarheidsvisie is opgenomen, betekent dit niet dat deze minder relevant is of niet geagendeerd kan worden voor nader overleg. Een dergelijke agendering staat iedere gemeente uiteraard vrij.

Samenhang met andere visies en besluiten

De Bereikbaarheidsvisie 2020-2050 is een zelfstandig beleidsstuk met een sterke samenhang met andere (bestaande/in ontwikkeling zijnde) beleidsstukken. Nieuwe inzichten en visies zoals de Haarlemse Structuurvisie Openbare Ruimte van de gemeente Haarlem, de Binnenduinrand-visie en de Zuid-Kennemer Agenda hebben wij in deze visie verwerkt. Ook de Omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland en inzichten uit het Regionaal OV-Toekomstbeeld zijn meegenomen.

De bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en de Zuid-Kennemer Agenda zijn parallel ontwikkeld. Tussentijds zijn beiden aan elkaar gespiegeld. De bereikbaarheidsvisie kunt u beschouwen als een nadere uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda.

Gemeentelijke mobiliteitsvisies en Ontwikkelzones

Voor onder andere Haarlem en Zandvoort worden Mobiliteitsvisies opgesteld die meer en gedetailleerder inzoomen op het gemeentelijk niveau. Waar zij een overlap kennen met de Bereikbaarheidsvisie is of wordt hierover afgestemd. Specifiek speelt dit voor de ontwikkelzones Haarlem Stationsgebied, Oostpoort en Schalkwijk.

Participatie

Om het draagvlak zo groot mogelijk te maken, is de ontwerp-bereikbaarheidsvisie voorgelegd aan een klankbordgroep waarin maatschappelijke organisaties, belangenbehartigers en stakeholders zijn vertegenwoordigd. Hun inbreng was zeer divers, van groots en visionair tot klein en concreet. Alle opmerkingen die passen bij het schaal- en abstractieniveau van de visie zijn beoordeeld door het regionale kernteam en voor zover nuttig en mogelijk verwerkt in het definitieve concept. Ook is de ontwerp bereikbaarheidsvisie in het kader van de Zuid-Kennemer agenda en Bereikbaarheid tijdens een beeldvormende bijeenkomst aan de raden gepresenteerd.

Doorwerking van actuele zienswijzen, moties en amendementen

Het afgelopen jaar hebben de raden van Zuid-Kennemerland verschillende richtinggevende uitspraken gedaan over maatregelen en projecten (zienswijzen, moties en amendementen). Naar hun aard worden die niet direct geadresseerd in de Bereikbaarheidsvisie, maar mogelijk wel in het te maken Uitvoeringsprogramma en de daaruit voortkomende Jaarplannen van de GR. Ook voor het uitvoeringsprogramma wordt de scope bepaald door het gezamenlijk doel van de vier samenwerkende gemeenten, waar ruimte is voor de inbreng van belangen van afzonderlijke partijen. Het hebben van een gemeenschappelijke visie maakt het mogelijk om met elkaar in gesprek te blijven over oplossingen die passen binnen de randvoorwaarden van de afzonderlijke partijen.

5. Risico's en kanttekeningen

Gezamenlijk en eigen belang

Naast het gezamenlijke belang als regio, heeft iedere gemeente ook een eigen belang. Het is niet altijd vanzelfsprekend dat deze belangen op één lijn liggen. Als een gemeente bijvoorbeeld afhankelijk is van een doorgaande verbinding via een of meerdere omliggende gemeenten, heeft dit gevolgen voor omliggende gemeente(n).

Ook kunnen investeringen van bijvoorbeeld de Provincie Noord-Holland of de Rijksoverheid in een gemeente ten koste gaan van investeringen in een andere gemeente. De vier gemeenten van Zuid-Kennemerland zullen dus samen tot de optimale afweging moeten komen van het individuele belang



als gemeenten en het collectieve belang als regio. Met een gezamenlijke visie en in beginsel haalbare ambities, staan wij als regio sterker. Wij tonen hiermee in staat te zijn om over de eigen grens te kijken en zelfs gezamenlijk te kunnen financieren.

Met een door de raden onderschreven visie, hebben wij een gezamenlijk kader om in gesprek te blijven met de ons omliggende overheden en andere (potentiele) samenwerkingspartners en helpt dit de regio haar positie te versterken in de samenwerking met de belangrijke partners.

Planning vaststelling bereikbaarheidsvisie

De Zuid-Kennemer Agenda en Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 liggen in elkaars verlengde, waardoor gezamenlijke besluitvorming gewenst is. Beide onderwerpen moeten in dezelfde periode (januari, tenminste Q1 2020) ter besluitvorming in de raden worden aangeboden. De vernieuwde GR volgt hierop z.s.m.

Risico is dat de geactualiseerde bereikbaarheidsvisie niet (in Q1 2020) door alle raden wordt geaccordeerd. Hiermee vervalt de basis voor een nieuw gezamenlijk uitvoeringsprogramma en meerjarenbegroting (t/m 2028). Voor 2021 moet dan (wederom) een overgangsbegroting worden opgesteld. Een consequentie van niet (tijdig) akkoord van de raden kan zijn dat de visie wordt gepresenteerd als ambtelijk advies, in opdracht en geaccordeerd door de stuurgroep.

Onvolkomenheden in het definitieve concept

Het definitieve concept van de visie bevat helaas nog een enkele onvolkomenheid. Om praktische en financiële redenen zijn die in de voorliggende versie niet hersteld; in de definitieve versie na radenbehandeling gebeurt dat uiteraard wel. Zo is de verbeelding van een fietspad door de Waterleidingduinen op de maatregelenkaart niet juist (staat vermeld als bestaand fietspad, dat moet zijn als ontbrekende schakel).

6. Uitvoering

Opmaat naar Uitvoeringsprogramma

In de voorliggende bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland wordt in een apart hoofdstuk alvast een doorkijk gegeven naar een nieuw uitvoeringsprogramma met een globale tijdslijn tot 2050. Wat betekent dit in de tijd, producten en in relatie tot de lopende planning?

1. Actualisatie bereikbaarheidsvisie en lopende begroting

Naast de actualisatie van de bereikbaarheidsvisie wordt ook gewerkt aan de geplande activiteiten conform Jaarplan/Begroting 2020. U wordt separaat geïnformeerd over de voortgang hiervan. Uitvoeringsplannen worden zoals gebruikelijk aan de vier raden voorgelegd ter besluitvorming. Deze visie vervangt dus niet het voorgaande Jaarplan/Begroting.

2. Uitvoeringsprogramma 2021

Daarnaast starten wij met het opstellen van een nieuwe uitvoeringsagenda en Jaarbegroting voor 2021 met een financiële doorkijk naar een Meerjarenbegroting t/m 2028. Met de vaststelling van de GR en Mobiliteitsfonds is vastgesteld dat deze begroting tot tenminste 2028 loopt. Dit uitvoeringsprogramma wordt separaat aan u voorgelegd.

3. Meerjaren- uitvoeringsprogramma tot 2025

Vanuit de Opmaat naar Uitvoeringsprogramma, wordt een meerjarenprogramma opgesteld met een tijdshorizon tot vermoedelijk 2025. Binnen deze periode kunnen van de zeven ontwikkelperspectieven – zoals geduid in de bereikbaarheidsvisie – twee voor Haarlem belangrijke onderdelen regionaal worden geagendeerd en uitgevoerd. Dit zijn:

- Versterken netwerk van fietspaden en
- Ontwikkelen OV-knoop Buitenrust.

Ook dit meerjarenprogramma wordt u – separaat - ter besluitvorming voorgelegd.

4. Lobbyagenda met doorkijk tot 2050

Naast een uitvoeringsprogramma biedt de geactualiseerde visie een leidraad voor een lobbyagenda voor de grote infrastructurele projecten, waarbij financiering door Rijk en/of Provincie onontbeerlijk is.

5. Financiële middelen

Voor een nieuw uitvoeringsprogramma wordt gebruik gemaakt van het mobiliteitsfonds. Het gaat veelal om cofinanciering, dus aangevuld met subsidies van derden (provincie, Rijk) en eigen bijdragen van de Zuid-Kennemer gemeenten.

6. Personele middelen

De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen personeel. De vier gemeenten zorgen zelf voor bemensing van een stuurgroep en een ambtelijk kernteam. Op tijdelijke basis zijn daarnaast een programmamanager en een adviseur Public Affairs aangetrokken. Bij het uitvoeringsprogramma komt de benodigde personele inzet voor de komende jaren in beeld. De inzet van personele middelen is medebepalend voor de tijdsspanne waarin bovengenoemde programma's kunnen worden vormgegeven.

7. Organisatorische middelen

Voor de praktische uitvoering van de regionale samenwerking zijn de colleges van de vier gemeenten en gemeenschappelijke regeling (GR) aangegaan. De GR 2013 zal op een aantal, voornamelijk technische punten worden bijgewerkt. De colleges besluiten daarover nadat de visie als inhoudelijke drager van het regionale beleid, is vastgesteld.



Communicatie

De stuurgroep Zuid-Kennemerland Bereikbaar (GR) biedt aan een presentatie te verzorgen op een beeldvormende avond. Waar mogelijk wordt dit in iedere Zuid-Kennemerland-gemeente op eenzelfde wijze vormgegeven. In de praktijk zal dit niet altijd mogelijk zijn vanwege samenvallende vergaderdata van de vier gemeenten.

De visie wordt, ná vaststelling door alle deelnemers in de GR, digitaal gepubliceerd als beleidsstuk.

7. Bijlagen

1. Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050